

Landsbygds- och infrastruktur-
departementet

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet om översyn av kontrollorganisation och finansiering av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (SOU 2025:64)

Er beteckning: LI2025/01164

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Gotlands län *avstyrker* utredningens förslag att centralisera livsmedelskontrollen till Livsmedelsverket och kontroll av foder och animaliska biprodukter till Jordbruksverket. Vi anser att om offentlig kontroll av livsmedelskedjan ska förflyttas och centraliseras bör det göras till länsstyrelserna som redan är statens tillsynsmyndighet på regional nivå. Givetvis skulle en sådan reform vara förknippad med behov av ökad finansiering.

Länsstyrelsen i Gotlands län delar många av synpunkterna som utredningen lyfter fram så som utmaningar med myndighetskontroll i livsmedelskedjan. Vi bejakar därmed syftet med utredningen och vill understryka vikten av att skapa en effektiv och enhetlig kontrollkedja som innebär en förenkling för företagen.

Betänkandet omfattar endast en begränsad del av livsmedelskedjan vilket medför att förslagen inte kan ses som en helhetslösning. Stora delar av den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan ligger utanför utredningens direktiv trots att det finns stora samordningsvinster att göra. Det gäller till exempel kontroll av djurhälsa och andra djurskyddskontroller än på slakteri.

Utredningens föreslagna förflyttning av kontrollområden kommer enligt vår bedömning inte leda till färre kontrollmyndigheter i kedjan, vilket är utredningens syfte. Exempelvis kommer en primärproducent med djur fortsatt få kontroll av EU-stöd och djurskydd av länsstyrelsen, medan kontroll av livsmedel i primärproduktionen kommer göras av Livsmedelsverket samt

foderkontroll av Jordbruksverket. Kontroller som länsstyrelserna idag arbetar med att samordna i möjligaste mån.

Resursåtgången för att bygga upp och förvalta en regional kontrollorganisation är väldigt dyr, och den totala kostnaden för staten torde öka, eftersom länsstyrelsens kontrollorganisation kvarstår. Det bör även påpekas att en nationell organisation med många regionala enheter, så som föreslås, möter många utmaningar gällande till exempel samsyn, arbetssätt och likriktning. Detta inte minst på grund av den stora personalstyrka som den nya organisationen kommer att kräva.

Länsstyrelserna gemensamt anser att vi har en fungerande kontrollorganisation och kompetens inom hela livsmedelskedjan, men att den är kraftigt underfinansierad. Tilldelning av medel behöver öka, men det finns också anledning att överväga att specificera hur stor andel av tilldelade medel som får användas till djurskyddskontroll för sällskapsdjur. En kontroll som ligger utanför livsmedelskedjan men som på grund av den massiva tillströmningen av ärenden samt komplicerad och dyr handläggning ofta tar stor del av tilldelade medel i anspråk.

Länsstyrelsens Gotland vill också belysa frågan utifrån strategisk uppbyggnad av vårt totalförsvaret, och vill mena att det förslag som utredningen för fram riskerar att få allvarliga konsekvenser för svensk livsmedelsberedskap när länsstyrelsernas roll som krisberedskapsmyndighet försvagas.

Utifrån länsstyrelsens uppdrag som högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet, blir kontrollverksamheten i livsmedelskedjan en strategiskt viktig del av försörjningsberedskapen. I kris och vid höjd beredskap är en fungerande kontroll av livsmedelskedjan avgörande för att tillgodose trygg tillgång till säkra livsmedel för befolkningen.

Länsstyrelsen Gotland konstaterar att länsstyrelsen som myndighet fått en minskad roll i betänkandets förslag, och vill med sin erfarenhet av ett län med särskilda utmaningar, framföra att det är bekymmersamt om livsmedelskontrollen blir för centraliserad. På grund av Gotlands speciella geografiska läge, inte bara som ö – utan även ur ett beredskapsperspektiv – riskeras att viktig kompetens i livsmedelskedjan inte finns tillgänglig när det som mest behövs vid höjd beredskap. Länsstyrelsens helhetsbild av primärproduktionen och livsmedelskedjans uppbyggnad och inriktning, och därmed sårbarheter och beroenden, är särskilt viktigt att beakta.

Ett genomförande av utredningens förslag riskerar att underminera länsstyrelsernas arbete sett ur ett beredskapsperspektiv, leda till ökade kostnader för staten, splittra kontrollkedjan så att verksamhetsutövare inom primärproduktionen får fler kontrollmyndigheter och leda till behov av ökade administrativa åtgärder för att bygga ihop glapp mellan ansvariga myndigheters ansvarsområden.

Det finns förslag i betänkandet som är positiva och som kan medföra förbättringar inom den offentliga kontrollen av livsmedelskedjan. Förslag om uppgiftsskyldighet mellan myndigheter, ekonomiska lättnader för företagare samt införandet av officiella veterinärer på Länsstyrelserna bedöms vara förändringar som kan tillstyrkas även om kontrollstrukturen inte ändras.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tf länsråd Jesper Andersson med länsveterinär Maria H Eriksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsveterinär Ebba Schwan och landsbygdsdirektör Lina Holmgren medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.